

Avropa Səhiyyə İttifaqı yaradılır

Köhnə dünya ÜST-dən ayrılmaq niyyətindədir

Payız mövsümünün gəlişi ilə əlaqədar dünyanın müxtəlif regionlarında yeni tip koronavirusa yoluxma hallarının sayında, gözlənilməli kimi, artım müşahidə olunur. Bu tendensiya Avropa ölkələrindən də yan keçməyib. Köhnə dünyanın bir çox ölkələrində, xüsusilə İtaliya, Almaniya, Avstriya, İspaniyada xəstələnlərin sayında nəzərəçarpan azalma qeyd olunur. İş o yerə gəlib çatmışdır ki, qitənin bəzi ölkələrində karantin rejiminə qayıdış məsələsi gündəliyə çıxarılır.

Artıq Avstriya hökuməti sərt karantin rejiminin tətbiq olunması barədə qərar qəbul etmişdir. Koronavirusun ölkədə sürətlə yayılması barədə məlumatlar daxil olduğundan sonra belə bir addım atmaq lazım gəlmişdir. Baş nazir Sebastyan Kurts vurğulamışdır ki, hər bir yeni sosial təmas artıqdır. Öz növbəsində Vyana Universitetinin mikrobiologiya mərkəzinin direktoru Mixael Vaqnerin dediyinə görə, indi sanitariya tədbirlərinə uzun müddət riayət olunması vacibdir. O hesab edir ki, yayda əhali COVID-19-un qurtardığını zənn edirdi. İndisə vətəndaşların əksəriyyəti artıq başa düşür ki, bu qənaət səhv idi və belə bir səhvi təkrarlaşmaq arzuolunmaz nəticələrə gətirib çıxara bilər.

Bu gündən etibarən Avstriyada yalnız üzrlü səbəblərə görə küçəyə çıxmaq mümkün olacaq. Məktəblər distant təhsilə keçir, xidmət sahəsi müəssisələri və əksər mağazalar bağlanır, ofis əməkdaşları isə imkan daxilində evdən işləməli olacaqlar.

Almaniya hakimiyyət orqanları da cari ayın 2-də tət-

biq olunmuş "yumşaq karantin" məhdudiyyətlərini sərtləşdirməyə hazırlaşır. Əsas vəzifə insanlar arasında təması daha da daraltmaqdır: uşaq və yeniyetmələrə asudə vaxtda yalnız bir "daimi dost" ilə, böyüklərə isə yalnız bir "daimi mehriban ev" in nümayəndələri ilə görüşməyə icazə verilecək.

Köhnə dünyada yaranmış vəziyyətin təkrarlanmaması üçün Avropa Komissiyası (AK) Avropa Səhiyyə İttifaqı yaratmaq niyyətinə düşmüşdür. Səhiyyə məsələləri üzrə Avropa komissarı Stella Kiriakides bu ideyanı irəli sürərək qeyd etmişdir ki, Avropa İttifaqı (Aİ) ölkələri səhiyyə sahəsində hazırkı koronavirus kimi irimiqyaslı böhranlarla mübarizə aparmaq üçün öz hərəkətlərini əlaqələndirməlidirlər. O xatırlatmışdır ki, yeni tip pandemiyanın ilk həftələrində və aylarında ayrı-ayrı ölkələrin əlaqələndirilməmiş addımları istənilən nəticəni verməmişdir.

Yeni qurum yoluxucu xəstəliklərin inkişafını izləyəcək və zəruri olanda Aİ səviyyəsində fəvqəladə vəziyyət elan edəcək. Söhbət Aİ-nin

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatından (ÜST) ayrılmasından gedir. Bir sıra avropalı ekspertlər hesab edirlər ki, COVID-19 pandemiyası başlayanda qitə ölkələri ÜST-ə həddən artıq etibar edirdilər. Amma ÜST də səhvsiz deyildi. Məsələn, ekspertlərin fikrincə, Çinin təzyiqi altında ÜST fəvqəladə vəziyyəti çox gec elan etdi. Odur ki, Avropanın gələcəkdə ÜST-dən ayrıca fəaliyyət göstərməsi məsləhətdir. Digər tərəfdən, hazırda yeni epidemiyaların meydana çıxması riski yüksəkdir və ona görə də Avropa belə hallara yaxşı hazırlaşmalıdır.

Bununla yanaşı, Brüssel səhiyyə məsələləri ilə əlaqəli strukturların səlahiyyətlərini genişləndirmək istəyir. Belə ki, Avropa Dərman Vasitələri Agentliyi yalnız peyvənd və dərmanların bazara buraxılmasına cavabdeh olmayacaq, həm də Aİ ölkələrində dərman və tibbi avadanlıq çatışmazlığını izləyib

belə problemləri erkən mərhələdə aradan qaldıracaq. Eləcə də AK Stokholmdakı Avropa Xəstəliklərin Profilaktikası və Nəzarəti Mərkəzinin fəaliyyətini gücləndirməyi planlaşdırır. Mərkəz gələcəkdə konkret ölkə barədə məlumat ala və ona müvafiq tövsiyələr verə biləcək, halbuki bu il, məsələn, qoruyucu maskalardan istifadə məsələsində Avropa ölkələri aylar boyu razılığa gələ bilməmişdi.

Məlum olduğu kimi, Aİ-nin üzvü olan dövlətlər səlahiyyətlərinin hansısa hissəsini Brüsselə verməyə həvəsli deyillər. Bununla belə, koronavirusun ilk dalğası zamanı müşahidə edilmiş kaos göstərdi ki, bu məsələnin qitə səviyyəsində tənzimlənməsi vacibdir. Avropa Parlamenti də belə planları yalnız alqışlayır.

Avropanın aparıcı siyasətçiləri Səhiyyə İttifaqı ideyasına müsbət yanaşırlar. Onların fikrincə, Aİ ərazisində

də sərhədlərin razılaşdırılma-ndan bağlanması, vacib dərman və tibbi avadanlıqların ixracının dayandırılması kimi fərdi milli təşəbbüslərə son qoyulmalıdır. Başqa sahələrdə olmasa da, səhiyyə sahəsində Brüsselə daha çox səlahiyyət verilməlidir ki, böhrana uyğun və yekdil reaksiya verə bilsin. Siyasətçiləri belə bir məqam da narahat edir ki, ölkələrin pandemiya ilə mübarizənin aparılmasında fərqli yanaşmalarında qarmaqarışıqlıq üzündən Aİ vətəndaşları özələrinə inamsızlıq hiss edir, maska taxılması, sosial məsafənin saxlanması, testləşdirmə və karantin tətbiqi kimi elmi cəhətdən təsdiqlənmiş tədbirlərə elə də ciddi yanaşmırlar.

Səhiyyə İttifaqının 2023-cü ildən sonra fəaliyyətə başlayacağı ehtimal olunsada, Aİ səhiyyənin bəzi sahələrində artıq mərkəzləşdirilmiş formada fəaliyyət göstərir. İndi əsas məsələ üzv-ölkələrdə "BioNTech" və "Pfizer" şirkətlərinin hazırladığı peyvəndlərin necə paylanacağıdır. Hələlik təkəcə o məlumdur ki, hansı kateqoriya əhalinin, ilk növbədə, peyvəndlənməsini üzv-dövlətlər qərarlaşdıracaq. Aİ ölkələrində ilk peyvənd dozalarının dekabrın axırları-gələn ilin əvvəllərində paylanacağı gözlənilir.

Allahverdi MEHDİYEV,
"Azərbaycan"